

Príslovkové určenie

Mgr. Simona Gondeková

Príslovkové určenie

- rozvíjajúci VČ, ktorý bližšie určuje sloveso, prídavné meno a príslovku
- vyjadruje sa príslovkou (*správať sa milo*), podstatným menom (*odletieť lietadlom*), zámenom (*Peňaženku nechal tu.*), neurčitkom (*pod'me súťažiť*)
- sú ním vyjadrené rôzne okolnosti deja: miesto, čas, spôsob, príčina

Príslovkové určenie

- 1) miesta - *kde?*, napr. *plávať v mori*
- 2) času - *kedy?*, napr. *odísť skoro*
- 3) príčiny - *prečo?*, napr. *neprísť pre chorobu*
- 4) spôsobu - *ako? v akej miere?*, napr. *hovorit' po česky, pit' limonádu slamkou*

POZOR!!!

predmet	príslovkové určenie
+ predmetové sloveso, napr. <i>hľadať tašku, verný svojim zásadám</i>	+ každé sloveso, aj bezpredmetové, napr. <i>ísť ráno / hore / netrpezlivo</i>
▪ pýtame sa len pádovou otázkou, napr. <i>čakať na poštára (koho?)</i>	▪ pýtame sa otázkami <i>kde? kedy? ako? prečo?</i>, napr. <i>čakať pri bráne (pri kom? - kde?)</i>
• nemôžeme ho nahradiť príslovkou, napr. <i>čakať na poštára - ∅</i>	• môžeme ho nahradiť príslovkou, napr. <i>čakať pri bráne - čakať vonku</i>

Príslovkové určenie miesta

- vyjadruje rôzne miestne okolnosti deja
- pomenúva miesto alebo smer
- otázky: Kde? Kam? Kadiaľ? Odkiaľ? Pokiaľ?
- vyjadrené môže byť *príslovkou* (Odbočte vpravo. Kam odbočte? Vpravo.), *predložkou + podstatným menom* (Žil v meste. Kde žil? V meste.), *zámenom* (Prišli sem turisti. Kam prišli turisti? Sem.)

Príslovkové určenie miesta - pravopis

- Ak členy viacnásobného príslovkového určenia pomenúvajú *rozličné miesta*, oddelujú sa čiarkou - napr. Koncertovať budú v Bratislave, v Modre, v Košiciach a v Poprade.
- Ak členy viacnásobného príslovkového určenia pomenúvajú *jedno miesto*, ktoré sa postupne spresňuje, čiarka sa nepíše - napr. Koncertovať budú v Bratislave na Pasienkoch v športovej hale.

Príslovkové určenie času

- vyjadruje rôzne časové okolnosti deja
- otázky: Kedy? Odkedy? Dokedy? Ako dlho?
- vyjadrené môže byť *príslovkou* (Vrátili sa nadržanom. Kedy sa vrátili? Nadržanom.), *podstatným menom* (Boli sme tam týždeň. Ako dlho sme tam boli? Týždeň.), *zámenom* (Odvtedy neprišiel. Odkedy neprišiel? Odvtedy.) alebo *viacerými slovami* (Na dovolenke budeme do 1. septembra. Dokedy budeme na dovolenke? Do 1. septembra.)

Príslovkové určenie spôsobu

- vyjadruje, ako dej prebieha
- otázky: *Ako? Akým spôsobom?*
- vyjadrené môže byť *príslovkou* (Učím sa rýchlo. *Ako sa učím?* Rýchlo), *predložkou* + *podstatným menom* (Odpovedal bez váhania. *Ako odpovedal?* Bez váhania.), *zámenom* (Sprav to takto. *Ako to sprav?* Takto.) alebo *prirovnaním* (Mlčal ako ryba. *Ako mlčal?* Ako ryba.)

Príslovkové určenie príčiny

- pomenúva, prečo dej prebieha alebo neprebieha
- otázky: Prečo? Začo? Z akého dôvodu?
- vyjadrené býva najčastejšie *predložkou (pre, za) a podstatným menom* (Dostal pokutu za rýchlosť. Začo dostal pokutu? Za rýchlosť.)

Urč druh príslovkového určenia

Plače od radosti.

Na stene je mucha.

Ešte neprišiel z obchodu.

Karol prišiel ráno.

Autobusom tam docestujete.

Nikdy ste tam neboli.

Okolo piatej budú doma.

Zamyslene kopal nohou.

Urobil to úmyselne.

Na Vianoce sa stretneme.

Urobila to z lásky.

Spolužiak píše ako kocúr.

Urč druh príslovkového určenia

V noci čakali na turistov.

Otec píli drevo na dvore.

Hora od nepamäti skrývala
tajomstvá.

Poslali ma večer do kina.

Krvácal z rany na krku.

Pred odletom si pripravte
doklady.

Po vojne si postavil dom.

Pracuje cez deň aj v noci.

Napriek chorobe prišiel do
školy.

Urč druh príslovkového určenia

Koncert sa skončil o šiestej.

Ľudí to ťahá do prírody.

Smutne na ňu pozrel.

Štart pretekov odložili pre vietor.

Bola som tam tri hodiny.

Bol potrestaný za doping.

Púpava rastie v okolí.

Báseň hovorí spamäti.

Trpí kvôli láske.

Počas žatvy nestíhajú.

Pred dom vysadili stromčeky.

Výskal od radosti.

Vyliezol na strom.

Pripravuje sa pochtivo.